

نگاه

امید یا خوش خیالی؟!

مهرداد دانش

این روزها صحبت از لزوم تزریق امید به جامعه از راه‌های مختلف از جمله سینما فراوان به گوش می‌رسد؛

به نظر می‌رسد در بسیاری از این توصیه‌ها، بیش از آن که مفهوم امید به مثابه یک تفکر هدفمند برای بهبود شرایط مد نظر باشد، نوعی خوش‌خیالی بادکنکی توأم با شاعران منظور است که اوضاع را مطلوب نشان دهد و یا دست کم، حصول ایسن مطلوبیت را هموار بنمایاند. عبارت‌های پرطمطراقی همچون سسینمای امید که عمدتا با جهت‌گیری به سویه دوم این معنا به کار گرفته می‌شوند، مصداقی از یک سیاست‌گذاری به دور از واقعیت‌های اجتماعی است که با شعارهایی

زیبا، نوعی آرمان‌گرایی سطحی را دنبال می‌کند. سینما در حالت کلی چهار لایه کارکردی دارد: نخست لایه سرگرم‌سازی که با قصه‌گویی و هیجان‌آفرینی موقعیتی و جذابیت‌های بصری، فضایی تفرنی را برای مخاطب فراهم کند. دوم؛ لایه هنری که بر مبنای ارضای حس زیبایی‌شناسانه مخاطب شکل گرفته است. سوم، لایه رسانه‌ای که همچون یک آینه، واقعیت‌های بیرونی و پیرامونی را در شکلی فشرده و دراماتیک به رخ می‌کشد و چهارم، لایه هنجاری که قرار است افق مطلوب را مانند تابلویی زیبا برای مخاطب به تصویر بکشد.

آن چه با نام سسینمای امید در حال ترویج است، عمدتا برگرفته از لایه چهارم است؛ اما این لایه‌های برشمرده شده، در پیکره سترگ سینما، شماییی به هم پیوسته دارند.

امیدبخشی بدون تعمیق در واقعیت معنا ندارد. سینمایی که ریشه در تلخی‌های پیرامونی نداشته باشند و بخواهد از امیدواری بگوید، فقط کاریکاتور مضحکی از این معنا را ترسیم خواهد کرد. از این رو، امیدبخشی در سینما ربط معناداری به مثلا آنچه به عنوان پایان خوش معروف شده است ندارد. فیلمی ممکن است آکنده از تلخکامی باشد، ولی در عین حال مخاطب را به تأملی فراخواند که دغدغه‌هایش را برای بهبود وضعیت برانگیزاند. همین دغدغه‌پروری، شاخه‌ای از امید است؛ بی‌آن که در زرق و برق خوش‌خیالی به مخاطب عرضه شود.

بخشی از آن چه در سالیان اخیر با عناوینی همچون سیاه‌نمایی در سینما طعن و لعن می‌شود، تفکر مخاطب را تا مدت‌ها با خود در گیر می‌کنند. اندیشه، بن‌مایه مفهوم امید است و فیلمی که عاری از آن باشد، هر چقدر هم از امید و آرمان بگوید، به مثابه کف‌های روی آب است؛ نه در تاریخ سینما ماندگاری دارد و نه در ذهن جمعی مخاطبان سینما.

فیلم‌بازی

پدر خوانده ۱

پدرخوانده، فیلمی درام جنایی برنده جایزه اسکار به کارگردانی فرانسیس فورد کوپولا، محصول سال ۱۹۷۲ کمیانتی آمریکایی پارامونت است که بر اساس رمانی به همین نام از ماریو پوزو که در سال ۱۹۶۹ نوشته شده، ساخته شده‌است. فیلم‌نامه این اثر حاصل همکاری فرانسیس فورد کوپولا و ماریو پوزو است. پیش از این، هیچ فیلمی داستنان زندگی گروه‌های خلاف‌کار و گانگسترا را این چنین به تصویر نکشیده بود. پدرخوانده یکی از بهترین و مورد احترام واقع شده‌ترین فیلم‌های تاریخ سینما است.

اجرای فیلم بین سال‌های ۱۹۴۵ تا ۱۹۵۵ اتفاق می‌افتد و داستان فیلم درباره خانواده مافیایی کورلونه می‌باشد. در فیلم بازیگرانی همچون مارلون براندو، آل پاچینو، ابرت دووال، دایان کیتن و جیمز کان نقش آفرینی می‌کنند. به دلیل استقبال تماشاگران از این فیلم، دو سال بعد از اکران آن، قسمت دیگری از این فیلم به نام پدرخوانده: قسمت دوم و در سال ۱۹۹۰ نیز قسمت سوم این فیلم با نام پدرخوانده: قسمت سوم ساخته شد. کوپولا گفته‌است: «فقط باید فیلم اول را می‌ساختم!»

روزنامه‌بازی

روزنامه کیهان – ۳۰ تیر ۱۳۶۰

بیشتر اخبار روزنامه کیهان درباره انتخابات ریاست جمهوری و مجلس بود که قرار بود چند روز بعد برگزار شود. این روزنامه به نقل از امام خمینی تیرت زد: «رئیس جمهور باید کسی باشد که مملکت را به طوری که خدا می‌خواهد اداره کند.» کیهان همچنین به نقل از آیت الله العظمی گلیایگانی نوشت: «شرکت در انتخابات ریاست جمهوری لازم شرعی است.» به نظر می‌رسد این مرجع بزرگ، در آن زمان از بیان لفظ «واجب شرعی» پرهیز کرده بود. در انتخابات ریاست جمهوری آن زمان محمدعلی رجایی پیروز شد اما ۴۰ روز بعد در ۸ شهریور در بمب‌گذاری منافقین به شهادت رسید.

چهره‌ها

عباس دوران؛ خلبان شهید

سرلشکر خلبان عباس دوران (زاده ۲۰ مهر ۱۳۲۹ در شیراز – شهادت ۳۰ تیسر ۱۳۶۱ در بغداد) از خلبانان چنگنده مکت‌دال داکلانس اف-۴ فانتوم ۲ نیروی هوایی ایران بود که در ماه‌های آغازین جنگ ایران و عراق نقش مهمی در بمباران اهداف دشمن عراقی ایفا کرد. خلبان عباس دوران در دو سال اول جنگ بیش از ۲۰ عملیات و پرواز برون مرزی موفق داشت. او در عملیات بغداد در خاک عراق شهید شد.
عباس دوران در سال ۱۳۲۹ در شهر شیراز به دنیا آمد. دوران کودکی، نوجوانی و جوانی را در شیراز گذراند و پس از اخذ مدرک دیپلم در سال ۱۳۴۹ به خدمت سربازی رفت. پس از پایان دوره وظیفه، به‌دلیل علاقه به یادگیری فن خلبانی در سال ۱۳۵۱ نامن نامید. در ۳۰ تیسر ۱۳۶۱ شش خلبان نیروی هوایی با سه فروند هوابومی و فراگیری دوره تکمیلی خلبانی به آمریکا اعزام شد. وی با اخذ نشان و گواهی‌نامه خلبانی از دانشکده خلبانی پایگاه نیروی هوایی کملیوس به ایران بازگشت و با درجه ستوان‌دومی در پایگاه هوایی همدان مشغول به خدمت شد. در زمان آخرین پروازش، پسرش امیررضا، دو سال و نیم سن داشت. صدام حسین پیش از جنگ و در اجلاس سران عدم تعهد دره‌اوان، میزبانی بغداد را برای اجلاس بعدی گرفته بود تا رُست یک صلح طلب را به نمایش بگذارد. او با ترسو خواندن خلبانان ایرانی گفته بود: «هیچ خلبان ایرانی جرئت نزدیک شدن به آسمان بغداد برای برهم زدن اجلاس را ندارد.» در حالی که تلاش‌های دیپلماتیک برای تغییر محل اجلاس عدم تعهد از سوی وزارت خارجه و دولت ایران در جریان بود، نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در صدد انجام حملاتی به بغداد برآمد تا عدم امنیت این شهر برای برگزاری اجلاس را ثابت کند. عباس دوران برای جلوگیری از تشکیل کنفرانس سران غیرمتعهدها در تاریخ بیستم تیر سال ۱۳۶۱ مقارن با زوئیه ۱۹۸۲ مأموریت یافت تا پایتخت عراق را نامن نامید. در ۳۰ تیسر ۱۳۶۱ شش خلبان نیروی هوایی با سه فروند هوابومی چنگنده برای این عملیات آماده شدند. یکی از این خلبانان عباس دوران بود. تصمیم بر این می‌شود که سه فروند فانتوم کاملاً مسلح به پرواز درآیند. هر سه تا مرز پرواز کنند و تنها دو فروند از مرز گذشته و به هدف حمله‌ور شوند و فانتوم سوم در همان‌جا منتظر بماند تا در صورت نیاز به آن‌ها بیبوندند. خلبانان مأموریت یافتند روی بغداد عملیاتی انجام دهند. هدف آن‌ها بمباران پالایشگاه «الدوره» بغداد، نیروگاه اتمی بغداد و پایگاه الرشید یا ساختمان هتل اجلاس عدم تعهد بود. هر سه تا مرز پرواز می‌کنند آن‌گاه یکی جدا شده و دو فروند دیگر به فرماندهی دوران وارد خاک عراق می‌شوند. هوابیماها در حدود ۳۰ کیلومتری شهر بغداد با ۳ دیوار آتش در مقابل خود مواجه می‌شوند. پس از عبور از دیوارهای آتش دشمن چند گلوله به یکی از هوابیماها برخورد می‌کند. با اسابت این گلوله‌ها، موتور سمت راست هوابیمای دوران از کار می‌افتد ولی او بازمه تصمیم به ادامه عملیات می‌گیرد؛ بنابراین هوابیماها به‌سمت جنوب شرقی شهر بغداد که پالایشگاه «الدوره» در آن‌جا بود ادامه مسیری می‌دهند و با این‌که پادفاند دشمن بسیار قوی است اما تمام بمب‌ها را روی این پالایشگاه تخلیه می‌کنند. بعد از تخلیه بمب‌ها به مسیری ادامه می‌دهند که در واقع این مسیر در نهایت به سالن کنفرانس سران غیرمتعهدها ختم می‌شده‌است. در همین زمان هوابیمای محمود اسکندری که به شدت آسیب دیده با مهارت بالای این خلبان از مهلکه می‌گریزد و به پایگاه هوایی نوزده برمی‌گردد، همچنین هوابیمای دوران مورد اصابت چندین گلوله شده‌وایی قرار می‌گیرد؛ به‌طوری‌که از دم هوابیما تا محل قرار گرفتن کابین خلبان آتش می‌گیرد. در این هنگام، منصور کاظمیان، خلبان کابین عقب به درجات و نشانه‌گرها نگاه کرده و متوجه می‌شود که از کار افتاده‌اند؛ بنابراین تصمیم به خروج از هوابیما و ایجتک خود و دوران می‌گیرد؛ ولی قبل از کشیدن دستگیره خروج اضطرار صندلی ایجت کابین عقب (احتمالاً به دلیل رسیدن آتش به صندلی) عمل کرده و کاظمیان به‌صورت خودکار به بیرون پرتاب می‌شود. اما عباس دوران با صرف نظر کردن از خروج اضطراری، هوابیمای فانتوم (۴ف) صدمه‌دیده خود را که در آتش می‌سوخ، با هدف ناامن جلوه دادن شهر بغداد، به هتل محل برگزاری هفتمین دوره اجلاس سران جنبش غیرمتعهدها کوئید و مانع از برگزاری این اجلاس در کشور عراق شد. این عملیات تحت عنوان عملیات بغداد نام گرفت. به این صورت در اواسط زوئیه ۱۹۸۲ بود که سازمان وحدت آفریقا هم اعلام کرد که بغداد محل مناسبی برای گردهمایی غیرمتعهدها نیست بعد از آن‌هم کوبا اعلام کرد کنفرانس سرران در بغداد تشکیل نخواهد شد. پیشنهاد عراق برای میزبانی کنفرانس وزیران خارجه هم که قرار بود قبل از اجلاس سران برگزار شود، مورد استقبال قرار نگرفت. سرانجام در سپتامبر ۱۹۸۲ فیدل کاسترو طی نامه‌ای رسماً اعلام کرد که اجلاس بعدی در ده‌لی، نو هفتم مارس ۱۹۸۳ تشکیل خواهد شد و همه کشورهای عضو با این تصمیم موافقت کرده‌اند و بدین ترتیب شکست بزرگ سیاسی برای صدام رقم خورد.

پیکر وی، بیست سال بعد در سال ۱۳۸۱ به ایران بازگشت که در ۱۰ مرداد ۱۳۸۱ خانواده وی آن را طی مراسمی رسمی با حضور مسئولان کشوری و لشکری، خانواده و بستگان در شیراز به خاک سپردند.

طرح روز

لیخند فخر

فناوری

راهی برای جوشاندن سریع‌تر و کارآمدتر آب

دانشمندان موسسه فناوری ماساچوست(MIT) راهی برای جوشاندن سریع‌تر و کارآمدتر آب پیدا کرده‌اند که این نوآوری می‌تواند مصرف انرژی را در صنایع مختلف به طور قابل توجهی کاهش دهد.

به گزارش ایسنا و به نقل از آی‌ای، اگر بتوان آب را سریع‌تر و بهتر به جوش آورد چه می‌شود؟ با کاهش مصرف انرژی، بسیاری از فرآیندهای صنعتی از جمله اکثر نیروگاه‌های تولید برق، بسیاری از سیستم‌های تولید مواد شیمیایی و حتی سیستم‌های خنک‌کننده دستگاه‌های الکترونیکی از آن بهره‌مند می‌شوند.

بر اساس بیانیه مطبوعاتی موسسه فناوری ماساچوست(MIT)، دانشمندان این موسسه روشی را برای انجام این کار یافته‌اند. این محققان راهی برای بهبود همزمان دو پارامتر کلیدی که منجر به فرآیند جوشیدن آب می‌شوند، یعنی

ضریب انتقال حرارت(HTC) و شار حرارت بحرانی(CHF) یافته‌اند.

ضریب انتقال حرارت در علم انتقال حرارت، بیان‌کننده نرخ انتقال حرارت بین یک سطح جامد و سیال اطراف به روش همرفت است. شار حرارت بحرانی نیز حد حرارتی پدیده‌ای را توصیف می‌کند که در آن یک تغییر فاز در طول گرمایش رخ می‌دهد، مانند تشکیل حباب‌هایی روی سطح فلزی که از آن برای گرم کردن آب استفاده می‌شود، که به طور ناگهانی بازدهی انتقال حرارت را کاهش می‌دهد و در نتیجه موجب گرمای بیش از حد موضعی سطح گرمایش می‌شود.

این کمالات یک پیشرفت است، زیرا معمولاً بین این دو کمیت، مبادله و موازنه وجود دارد، بنابراین هر چیزی که یکی از این پارامترها را بهبود بخشد، دیگری را مختل می‌کند.

«یائگ‌باش ساگ» یکی از نویسندگان این مطالعه می‌گوید: هر دو پارامتر مهم هستند، اما تقویت هر دو پارامتر با هم به نوعی مشکل است، زیرا آنها یک معاوضه ذاتی دارند.

وی افزود: اگر حباب‌های زیادی روی سطح در حال جوشیدن داشته باشیم، به این معنی است که جوشاندن بسیار کارآمد است. اما اگر حباب‌های زیادی روی سطح قبل از جوش داشته باشیم، می‌توانند با هم ترکیب شوند که می‌تواند یک لایه بخار روی سطح جوش ایجاد کند که این لایه، در برابر انتقال حرارت از سطح داغ به آب مقاومت ایجاد می‌کند.

این محقق ادامه داد: اگر بین سطح و آب، بخار داشته باشیم، از بازدهی انتقال حرارت جلوگیری می‌کند و مقدار CHF را کاهش می‌دهد.

پس چگونه محققان به فرآیند جوشاندن کارآمدتر و سریع‌تر دست یافتند؟ آنها با افزودن یک مجموعه حفره‌های ریزمقیاس با فرورفتگی‌ها به یک سطح، نحوه تشکیل حباب‌ها روی سطح را کنترل می‌کنند. این امر حباب‌ها را به طور موثر به محل فرورفتگی‌ها چسباند و از پخش شدن آنها و تشکیل یک لایه مقاوم در برابر حرارت جلوگیری می‌کند. سپس ریزحفره‌ها در اندازه ایده‌آل برای بهینه‌سازی این فرآیند قرار می‌گیرند.

سانگ توضیح داد: این حفره‌های کوچک موقعیتی را که حباب‌ها بالا می‌آیند، مشخص می‌کنند. اما با جدا کردن این حفره‌ها به اندازه ۲ میلی‌متر، حباب‌ها را جدا می‌کنیم و ادغام حباب‌ها را به حداقل می‌رسانیم.

این کار تاکنون امیدوارکننده بوده است. اما پروفسور «اولین وانگ» یکی از نویسندگان این مطالعه اذعان کرد که این کار در شرایط آزمایشگاهی در مقیاس کوچک انجام شده و به راحتی نمی‌توان آن را برای کاربرد عملی در دستگاه‌های مدرن توسعه داد.

وی توضیح داد: این نوع سازه‌هایی که ما می‌سازیم قرار نیست به شکل فعلی‌شان توسعه یابند، بلکه برای اثبات این‌ که چنین سیستمی می‌تواند کارآمد باشد، استفاده می‌شوند.

قاب

جابجایی فیل در مالاوی

مردم‌سالاری

روزنامهٔ اجتماع - **سیاسه** - **فرهنگ** و **ارتصالی**

صاحب امتیاز: حزب مردم سالاری
مدیرمسئول:مصطفی کواکبیان
نشانی اینترنتی:www.mardomsalari.net
نشانی تلگرام:mardomsalaridaily
نشانی اینستاگرام:mardomsalaridaily
آدرس‌تعمیریه: اتوبان شیخ‌فصل‌الله نوری شمال به جنوب خروجی خیابان سازمان آب - خیابان حاجی‌پور امیر - کوچه چهارده - پلاک ۱
تلفن: ۰۲۹-۸۸۲۸۲۲۶
فکس: ۰۲۹-۸۸۲۳۰۹۴
رشته روزانه:۲۰
چاپ: نشر ریحان- تلفن: ۰۲۹-۶۵۶۰۷۹۱۷

اتان صبح: ۰۲:۰۲ طلوع آفتاب:۰۳:۶۰۳
اتان ظهر: ۱۱:۱۳ اتان مغرب:۳۲:۰۲۰
پنجشنبه: ۳۰:۱۶-۲۱ ذی‌الحجه ۱۴۴۳- ۲۱:۰۱
جولای ۲۰۲۳- شماره ۵۷۵

دانشتی‌ها

ارتباط التهاب مغز با اختلال خواب و آلزایمر

یک مطالعه جدید نشان داده که نشانگرهای زیستی التهابی با اختلال در دوک‌های خواب سریع که نوعی فعالیت امواج مغزی در خواب مرتبط با حفظ حافظه است، مرتبط هستند و احتمالاً در نهایت می‌توانند منجر به ابتلا به بیماری آلزایمر شوند.

به گزارش ایسنا، به نقل از نیو اتلس، یک مطالعه جدید نشان داده است که التهاب مغز، عامل کلیدی ارتباط بین اختلالات خواب با بیماری آلزایمر است.

این فرضیه وجود دارد که همان سلول‌های ایمنی بیش‌فعال در مغز-که در نهایت به زوال شناختی کمک می‌کنند، می‌توانند چرخه‌های خواب مشخصی را در مراحل اولیه بیماری‌های عصبی مختل کنند.

در حال حاضر، رابطه بین کم‌خوابی و زوال عقل به خوبی ثابت شده است.

می‌دانیم که اختلال در چرخه خواب می‌تواند یکی از اولین نشانه‌های بیماری آلزایمر باشد، اما چیزی که مشخص نیست این است که آیا خواب ضعیف به تخریب عصبی کمک می‌کند یا اینکه خواب ضعیف صرفاً نتیجه تغییرات مغزی مرتبط با زوال عقل است.

این مطالعه جدید نشان می‌دهد که التهاب مغز، مقصر است و چرخه‌های خواب خاصی را مختل می‌کند که به نوبه خود، به مکانیسم‌های حفظ حافظه طولانی‌مدت آسیب می‌رساند.

این پژوهش بر روی ۵۸ داوطلب که در دهه‌های ۵۰ و ۶۰ زندگی خود هستند، متمرکز شد که همگی دارای سابقه خانوادگی آلزایمر بودند، اما هنوز علامت شناختی یا پاتولوژیک این بیماری را نشان نداده بودند.

پژوهشگران فعالیت مغزی این شرکت‌کنندگان را در طول یک شب اقامت در یک کلینیک خواب بررسی کردند و همچنین مایع نخاعی آنها را برای نشانگرهای التهاب مغز بررسی کردند.

این مطالعه ارتباط بین افزایش فعالیت دو نوع سلول ایمنی مغز موسوم به «میکروگلیا» و «آستروسیت» و اختلال در نوعی فعالیت امواج مغزی به نام «دوک‌های خواب سریع» را نشان داد.

دوک‌های خواب (Sleep spindle) امواج کوتاهی هستند که با بسامد ۱۲ تا ۱۴ هرتز در خلال مراحل ۱ تا ۴ خواب و در فاصله زمانی ۲ تا ۵ دقیقه پدیدار می‌شوند.

این امواج نمایانگر فعالیت مکانیسمی است که حساسیت مغز را در برابر اطلاعات حسی کم می‌کند و در استمرار خواب شخص نقش دارند.

در اشخاص سالم‌اند این موج‌ها کمتر دیده می‌شود و به همین دلیل سالم‌اندان در طول شب چندین بار از خواب بیدار می‌شوند.

پژوهشگران دریافتند در طول مرحله قبل از خواب عمیق که در خواب «N۲» نامیده می‌شود، می‌توان نوسانات خاصی را که فعالیت مغز شرکت‌کنندگان تشخیص داد. این نوسانات همان‌هایی هستند که دوک‌های خواب نامیده می‌شوند و با حفظ حافظه مرتبط هستند.

این تحقیقات جدید نشان داد افرادی که سطوح بالاتری از سلول‌های التهابی در نمونه‌های مایع نخاعی خود دارند، بیشتر در معرض اختلال در فعالیت دوک خواب سریع خود هستند.

هیچ کس در این گروه هیچ نشانه دیگری از آلزایمر مانند رد-پایی از پروتئین‌های آمیلوئید یا تاؤ را نشان نداد، بنابراین نتیجه این بود که این اختلالات خواب احتمالاً اولین نشانه تخریب عصبی هستند.

برایس مندر، نویسنده اصلی این مطالعه گفت: یافته‌های ما نشان می‌دهد که افزایش التهاب مغز ناشی از افزایش سن، تأثیری پایین‌دستی بر پروتئین‌های تاؤ مرتبط با بیماری آلزایمر و بیکارچگی سیناپسی عصبی دارد. این امر منجر به نقص در ظرفیت مغز برای ایجاد دوک‌های خواب سریع می‌شود که به اختلال حافظه مرتبط با افزایش سن در افراد مسن مرتبط است.

از آنجایی که هیچ کس در این مطالعه واقعاً به بیماری آلزایمر مبتلا نشده است، محققان هنوز نمی‌توانند به طور قطعی نتیجه بگیرند که این یک سیگنال اولیه از تخریب عصبی است یا خیر.

با این حال، از آنجایی که همه افرادی که در این مطالعه شرکت کردند از نظر ژنتیکی مستعد ابتلا به این بیماری بودند، احتمالاً برخی از آنها به آلزایمر مبتلا خواهند شد.

بنابراین، این یافته‌ها همراه با حجم مطالعات رو به رشدی که ارتباط اختلال خواب را با زوال عقل بررسی می‌کند، نشان می‌دهد که التهاب مغز به نظر می‌رسد که موجب ایجاد آنبشاری از رویدادهایی می‌شود که از اتلال خواب به زوال شناختی منجر می‌شوند.

روث بنکا، نویسنده ارشد این مطالعه جدید گفت: این یافته‌ها باید به محققان کمک کند تا مراحل اولیه تخریب عصبی را شناسایی کنند و دریابند که چگونه می‌توان این روند زوال را متوقف کرد.

این یافته‌ها نشان می‌دهد که اثرات التهاب مغز بر دوک‌های خواب و حافظه از طریق تأثیر آن بر فعالیت‌های عصبی و پروتئین‌های مرتبط با بیماری آلزایمر رخ می‌دهد و حتی قبل از مثبت شدن نتیجه پاتولوژیک نیز این موضوع آشکار است.

وی افزود: اکنون این مطالعه یک هدف درمانی امیدوارکننده برای متوقف کردن زوال شناختی مرتبط با پیری و آلزایمر ارائه می‌دهد.